

Total No. of Printed Pages: 10

No. of Questions : 50

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajinagar
PET 2024 (9027) Doctor of Philosophy(Psychology)

(To be filled by the Candidate)

Candidate Seat Number
(As per Admit card)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OMR Sheet Number

--	--	--	--	--	--	--	--

--

Invigilator's signature with Date

Candidate's Seat No. in Words : _____

Name of the Center : _____

Paper Code & Name of Examination : 9027 - Doctor of Philosophy(Psychology)

Date: 03/10/2024

PET 2024 - EXAMINATION

Time: One Hours

Total Marks: 100

Important Instructions for the candidate

- Write your seat number and OMR Sheet number on the question paper in the earmarked space
- This question paper carries Fifty (50) Multiple-choice type questions and each question carries 2 Marks
- At the commencement of examination, the question paper will be given to the student.
- Each question has four alternative responses marked (A) (B) (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each question
Example: where (C) is correct answer

Ⓐ

Ⓑ

●

Ⓓ

- Your responses to the answer are to be indicated in the OMR Sheet. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet it will not be evaluated.
- Rough work is to be done at the end of this question paper.
- You have to return OMR answer sheet and question paper to the invigilator at the end of examination compulsorily and must not carry with you outside the examination hall.
- Use only Black / Blue ball point pen
- Use of any type of calculator or log table etc. is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात तसेच आपणास दिलेल्या उत्तर पत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A) (B) (C) (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत, त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा निळा करावा.
उदा: जर (C) हे उत्तर योग्य असेल तर

Ⓐ

Ⓑ

●

Ⓓ

- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओएमआर उत्तर पत्रिकेतच दर्शवावीत इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- प्रश्नपत्रिकाच्या शेवटी कोऱ्या जागेवरच कच्चे काम करावे
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ. एम. आर उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकाकडे परत करणे आवश्यक आहे तथापि प्रश्नपत्रिका व ओ. एम. आर. उत्तरपत्रिका आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांला परवानगी नाही.
- फक्त काळ्या किंवा निळ्या बॉलपेनचाच वापर करावा
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही

Q. No.

Question

1. What is the primary purpose of a control group in an experiment?
प्रयोगात नियंत्रण गटाचा प्राथमिक उद्देश काय आहे?
(A) To ensure the experiment is ethical (प्रयोग नैतिक आहे याची खात्री करणे)
(B) To compare against the experimental group (प्रयोगात्मक गटाच्या विरोधात तुलना करणे)
(C) To increase the sample size (नमुना आकार वाढवणे)
(D) To provide a baseline measurement (एक आधारभूत मापदंड प्रदान करणे)
2. Which research method involves observing behavior in a natural setting without intervention?
कोणती संशोधन पद्धत वर्तनाचे नैसर्गिक परिस्थितीत निरीक्षण करते, कोणतीही हस्तक्षेप न करता?
(A) Case study (केस स्टडी)
(B) Laboratory experiment (प्रयोगशाळा प्रयोग)
(C) Naturalistic observation (नैसर्गिक निरीक्षण)
(D) Survey (सर्वेक्षण)
3. In a double-blind study, who is unaware of the critical aspects of the study?
डबल-ब्लाइंड अभ्यासात, कोणत्या व्यक्तींना अध्ययनाच्या महत्त्वपूर्ण अंशांची माहिती नसते?
(A) Only the participants (फक्त सहभागी)
(B) Only the researchers (फक्त संशोधक)
(C) Both the participants and the researchers (सहभागी आणि संशोधक, दोघेही)
(D) The research assistants (संशोधन सहाय्यक)
4. What type of correlation coefficient indicates a perfect negative relationship between two variables?
कोणत्या प्रकारचा संबंध गुणांक दोन चलांमध्ये पूर्ण नकारात्मक संबंध सूचित करतो?
(A) +1 (B) 0
(C) -1 (D) +0.5
5. In a study, a researcher finds that as one variable increases, another variable also increases. What type of correlation is this?
एका अध्ययनात, संशोधकांना आढळते की एक चल वाढल्यावर दुसरा चल सुद्धा वाढतो. हा कोणत्या प्रकारच्या संबंधाचे उदाहरण आहे?
(A) Positive correlation (सकारात्मक संबंध) (B) Negative correlation (नकारात्मक संबंध)
(C) No correlation (कोणताही संबंध नाही) (D) Zero correlation (शून्य संबंध)
6. What is the main advantage of using random assignment in experiments?
प्रयोगांमध्ये यादृच्छिक वर्गीकरण वापरण्याचे मुख्य लाभ काय आहे?
(A) It ensures that the sample is representative of the population (हे सुनिश्चित करते की नमुना लोकसंख्येचा प्रतिनिधी आहे)
(B) It eliminates all confounding variables (हे सर्व भ्रमात्मक चलांचा समाप्त करतो)
(C) It helps in establishing cause-and-effect relationships (हे कारण-परिणाम संबंध स्थापित करण्यात मदत करते)
(D) It increases the internal validity of the study (हे अध्ययनाच्या आंतरिक वैधतेला वाढवते)

7. Which of the following is an example of a non-experimental research method?
खालीलपैकी कोणती एक गैर-प्रायोगिक संशोधन पद्धत आहे?
- (A) Randomized controlled trial (यादृच्छिक नियंत्रित परीक्षण)
(B) Cross-sectional survey (क्रॉस-सेक्शनल सर्वेक्षण)
(C) Longitudinal study (दीर्घकालीन अध्ययन)
(D) Laboratory experiment (प्रयोगशाळा प्रयोग)
8. What does the term "external validity" refer to in psychological research?
संशोधन पद्धतीत "बाह्य वैधता" या शब्दाचा अर्थ काय आहे?
- (A) The accuracy of measurement tools (मापन साधनांची अचूकता)
(B) The extent to which results can be generalized to other settings, populations, or times (परिणामांची इतर सेटिंग्ज, लोकसंख्या किंवा वेळांवर सामान्यीकरणाची क्षमता)
(C) The consistency of results over time (परिणामांचे वेळोवेळी सुसंगतपण)
(D) The extent to which an experiment controls for extraneous variables (प्रयोगाने अतिरिक्त चलांचा नियंत्रण करण्याची क्षमता)
9. In research methodology, what does "operationalization" refer to?
संशोधन पद्धतीत "ऑपरेशनलायझेशन" म्हणजे काय?
- (A) The process of defining variables in practical terms (चांगल्या प्रकारे चलांचे व्यावहारिक अर्थाने परिभाषित करणे)
(B) The development of a research hypothesis (संशोधन गृहितक विकसित करणे)
(C) The random assignment of participants to groups (सहभागींचे गटांमध्ये यादृच्छिक वर्गीकरण करणे)
(D) The ethical review of a research proposal (संशोधन प्रस्तावाची नैतिक समीक्षा)
10. Which of the following is a major drawback of case studies?
केस स्टडींचे प्रमुख तोटे कोणते आहेत?
- (A) They provide a broad view of behavior (ते वर्तनाचे व्यापक दृश्य प्रदान करतात)
(B) They offer high generalizability to the population (ते लोकसंख्येवर उच्च सामान्यीकरण प्रदान करतात)
(C) They may lack objectivity and generalizability (ते वस्तुनिष्ठता आणि सामान्यीकरणाचा अभाव असू शकतात)
(D) They are generally expensive and time-consuming (ते सामान्यतः महागड्या आणि वेळखाऊ असतात)
11. What is a research problem?
संशोधन समस्या म्हणजे काय?
- (A) A statement predicting the outcome of a study (एका अभ्यासाच्या परिणामाची भविष्यवाणी करणारे विधान)
(B) An issue that requires resolution or investigation (एक मुद्दा जो सुलझवण्याची किंवा तपासण्याची गरज असते)
(C) A method used to collect data (डेटा संकलन करण्याची पद्धत)
(D) A specific technique for analyzing data (डेटा विश्लेषणाची विशिष्ट तंत्र)

12. What does a hypothesis provide in a research study?
संशोधन अभ्यासात गृहितक काय प्रदान करते?
- (A) A detailed description of the research methods (संशोधन पद्धतींचे तपशीलवार वर्णन)
(B) A testable prediction about the relationship between variables (चलांमधील संबंधाबद्दल चाचणीसह भविष्यवाणी)
(C) A summary of existing research on the topic (त्या विषयावर अस्तित्वात असलेल्या संशोधनाचा सारांश)
(D) A list of all potential confounding variables (सर्व संभाव्य भ्रमात्मक चलांची सूची)
13. In a study examining the effect of sleep on test performance, what would be the independent variable?
झोपेचा परीक्षा कार्यक्षमतेवर प्रभाव अभ्यासताना, स्वतंत्र चल काय असेल?
- (A) Test performance (परीक्षा कार्यक्षमता)
(B) The amount of sleep (झोपेची मात्र)
(C) The test difficulty (परीक्षा कठीणपणा)
(D) The age of participants (सहभागींची वयोमर्यादा)
14. Which of the following is an example of a dependent variable?
खालीलपैकी कोणता उदाहरणांमधील अवलंबित चल आहे?
- (A) The type of treatment given in an experiment (प्रयोगात दिलेला उपचाराचा प्रकार)
(B) The age of participants in a study (अध्ययनात सहभागींचे वय)
(C) The score on a standardized test (मानक परीक्षा स्कोअर)
(D) The time of day an experiment is conducted (प्रयोगात केलेला वेळ)
15. If a researcher is studying the impact of studying time on exam scores, which of the following would be a confounding variable?
जर एक संशोधक अध्ययनाच्या वेळेचा परीक्षा स्कोअरवर प्रभावाचा अभ्यास करत असेल, तर खालीलपैकी कोणते एक भ्रमात्मक चल असेल?
- (A) The amount of time spent studying (अध्ययनासाठी खर्च केलेला वेळ)
(B) The subject of the exam (परीक्षेचा विषय)
(C) The study environment (e.g., noise level) (अध्ययनाचे वातावरण (उदा. आवाजाचा स्तर))
(D) The student's previous academic performance (विद्यार्थ्यांचे पूर्वीचे शैक्षणिक प्रदर्शन)
16. What is the main goal of sampling in research?
संशोधनात नमुना घेण्याचा मुख्य उद्देश काय आहे?
- (A) To ensure every participant is studied in detail (प्रत्येक सहभागीचा तपशीलवार अभ्यास सुनिश्चित करणे)
(B) To select a representative subset from a larger population (मोठ्या लोकसंख्येतून प्रतिनिधी नमुना निवडणे)
(C) To increase the total sample size of the study (अध्ययनाच्या एकूण नमुना आकारात वाढ करणे)
(D) To avoid any form of bias in the study (अध्ययनात कोणत्याही प्रकारची पूर्वग्रह ठेवणे टाळणे)

17. Which sampling method involves selecting every n th individual from a list?
सूचीतील प्रत्येक n th व्यक्तीला निवडून कोणती नमुना पद्धत वापरली जाते?
- (A) Simple random sampling (साधा यादृच्छिक नमुना)
(B) Systematic sampling (पद्धतशीर नमुना)
(C) Stratified sampling (स्तरीकृत नमुना)
(D) Cluster sampling (समूह नमुना)
18. In which sampling technique do researchers divide the population into subgroups and then randomly sample from each subgroup?
संशोधक लोकसंख्या उपगटांमध्ये विभागून, प्रत्येक उपगटातून यादृच्छिक नमुना घेतल्यास कोणती नमुना पद्धत वापरली जाते?
- (A) Convenience sampling (सोयीस्कर नमुना) (B) Snowball sampling (स्नोबॉल नमुना)
(C) Stratified sampling (स्तरीकृत नमुना) (D) Cluster sampling (समूह नमुना)
19. What is a major disadvantage of convenience sampling?
सोयीस्कर नमुना घेण्याचा एक मोठा तोटा काय आहे?
- (A) It is time-consuming and costly (हे वेळखाऊ आणि खर्चिक असते)
(B) It may not accurately represent the entire population (हे संपूर्ण लोकसंख्येचे अचूक प्रतिनिधित्व करू शकत नाही)
(C) It requires advanced statistical techniques (हे प्रगत सांख्यिकी तंत्र आवश्यक करते)
(D) It involves complex sampling procedures (हे जटिल नमुना प्रक्रिया समाविष्ट करते)
20. What type of sampling is used when researchers select entire groups or clusters of individuals and then sample within those groups?
संशोधक संपूर्ण गट किंवा समूह निवडून, त्या गटांमध्ये नमुना घेतल्यास कोणती नमुना पद्धत वापरली जाते?
- (A) Random sampling (यादृच्छिक नमुना) (B) Systematic sampling (पद्धतशीर नमुना)
(C) Cluster sampling (समूह नमुना) (D) Purposive sampling (हेतुपरक नमुना)
21. Which research design involves manipulating one variable to observe its effect on another variable, while controlling for other variables?
कोणत्या संशोधन डिजाइनमध्ये एका चलाचा प्रभाव दुसऱ्या चलावर पाहण्यासाठी त्यात हस्तक्षेप केला जातो, इतर चलांना नियंत्रित करून?
- (A) Correlational design (सहसंबंधात्मक डिजाइन) (B) Descriptive design (वर्णनात्मक डिजाइन)
(C) Experimental design (प्रयोगात्मक डिजाइन) (D) Case study design (केस स्टडी डिजाइन)
22. What is a key characteristic of a longitudinal research design?
दीर्घकालीन संशोधन डिजाइनची एक प्रमुख विशेषता काय आहे?
- (A) Data is collected at a single point in time (डेटा एका विशिष्ट क्षणात संकलित केला जातो)
(B) Data is collected from different groups at the same time (विविध गटांमधून डेटा एकाच वेळी संकलित केला जातो)
(C) Data is collected from the same group of participants over an extended period (डेटा एकाच गटाच्या सहभागींच्या दीर्घकालीन कालावधीसाठी संकलित केला जातो)
(D) Data is collected through observational methods only (डेटा फक्त निरीक्षण पद्धतीद्वारे संकलित केला जातो)

23. In which research design are participants assigned to different conditions, and the effect of these conditions is observed over time?
कोणत्या संशोधन डिजाइनमध्ये सहभागी विविध परिस्थितींमध्ये नियुक्त केले जातात, आणि या परिस्थितींचा परिणाम वेळोवेळी निरीक्षण केला जातो?
- (A) Cross-sectional design (क्रॉस-सेक्शनल डिजाइन)
(B) Quasi-experimental design (क्वासी-प्रयोगात्मक डिजाइन)
(C) Longitudinal design (दीर्घकालीन डिजाइन)
(D) Experimental design (प्रयोगात्मक डिजाइन)
24. Which of the following is a common limitation of correlational research designs?
सहसंबंधात्मक संशोधन डिजाइनचा एक सामान्य मर्यादा कोणता आहे?
- (A) They do not establish cause-and-effect relationships (हे कारण-परिणाम संबंध स्थापित करत नाही)
(B) They are too expensive to conduct (हे राबवण्यासाठी महागडं असते)
(C) They require large sample sizes (याला मोठ्या नमुना आकाराची आवश्यकता असते)
(D) They cannot handle complex data analysis (यामध्ये जटिल डेटा विश्लेषण हाताळता येत नाही)
25. In a case study design, what is typically the focus of the research?
केस स्टडी डिजाइनमध्ये, संशोधनाचा मुख्य फोकस काय असतो?
- (A) A large population across various settings (विविध सेटिंग्जमध्ये मोठ्या लोकसंख्येचा अभ्यास)
(B) Multiple variables across different experimental conditions (विविध प्रयोगात्मक परिस्थितींमध्ये अनेक चलांचे निरीक्षण)
(C) An in-depth analysis of a single individual or a small group (एकाच व्यक्ती किंवा लहान गटाचा सखोल विश्लेषण)
(D) The statistical relationships between different variables (विविध चलांमधील सांख्यिकीय संबंध)
26. Which concept in Indian psychology is derived from the ancient practice of Yoga and is related to the idea of mental discipline and self-realization?
भारतीय मनोविज्ञानातील कोणता संकल्पना प्राचीन योगाच्या अभ्यासातून घेतलेला आहे आणि मानसिक अनुशासन आणि आत्मसाक्षात्काराच्या कल्पनेसंबंधी आहे?
- (A) Atman (आत्मा) (B) Pranayama (प्राणायाम)
(C) Dharma (धर्म) (D) Sattva (सत्त्व)
27. What is the primary purpose of psychometric testing?
मनोमापन चाचणीचा मुख्य उद्देश काय आहे?
- (A) To measure physical health (शारीरिक आरोग्य मापन करणे)
(B) To assess personality traits, cognitive abilities, and emotional functioning (व्यक्तिमत्व वैशिष्ट्ये, संज्ञानात्मक क्षमतेचा आणि भावनिक कार्यक्षमतेचा मूल्यांकन करणे)
(C) To evaluate educational performance (शैक्षणिक कामगिरी मूल्यांकन करणे)
(D) To diagnose medical conditions (वैद्यकीय स्थितीचे निदान करणे)

28. What is the focus of "Indian Psychology" as a field of study?
"भारतीय मनोविज्ञान" या अभ्यासाच्या क्षेत्राचे मुख्य लक्ष काय आहे?
- (A) The psychological effects of Western industrialization on Indian culture
(भारतीय संस्कृतीवर पश्चिमी औद्योगिकीकरणाचे मानसिक परिणाम)
- (B) Traditional Indian practices and philosophies integrated with modern psychological theories
(पारंपारिक भारतीय पद्धती आणि तत्त्वज्ञानांचे आधुनिक मनोवैज्ञानिक सिद्धांतांशी एकत्रीकरण)
- (C) The impact of British colonial history on Indian mental health
(ब्रिटिश उपनिवेशकालीन इतिहासाचे भारतीय मानसिक आरोग्यावर प्रभाव)
- (D) Psychological theories developed exclusively in the West and their application in India
(फक्त पश्चिमेत विकसित झालेल्या मनोवैज्ञानिक सिद्धांतांचे भारतातील अनुप्रयोग)
29. Which of the following is an example of a personality test?
खालीलपैकी कोणती व्यक्तिमत्व चाचणीचा एक उदाहरण आहे?
- (A) Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS) (वेक्सलर अडल्ट इंटेलिजन्स स्केल (WAIS))
- (B) Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI)
(मिनेसोटा मल्टीफेजिक व्यक्तिमत्व इन्व्हेंटरी (MMPI))
- (C) Raven's Progressive Matrices (रेव्हनच्या प्रोग्रेसिव्ह मॅट्रिसेस)
- (D) Stanford-Binet Intelligence Scales (स्टॅनफोर्ड-बिनेट इंटेलिजन्स स्केल्स)
30. In psychometrics, what does "reliability" refer to?
मनोमापनात "विश्वसनीयता" म्हणजे काय?
- (A) The accuracy of the test in measuring what it claims to measure
(चाचणी नेमके काय मोजते याची अचूकता)
- (B) The consistency of the test results over time (चाचणीच्या निकालांची वेळोवेळी सुसंगतता)
- (C) The ease of administering the test (चाचणी देण्याची सोय)
- (D) The degree to which the test is standardized (चाचणी किती प्रमाणित आहे याची पातळी)
31. Which term describes the ability of a test to measure what it is intended to measure?
कोणता शब्द चाचणीच्या उद्दीष्टानुसार मापन क्षमता दर्शवतो?
- (A) Reliability (विश्वसनीयता) (B) Validity (वैधता)
- (C) Standardization (मानकीकरण) (D) Norms (मानके)
32. What is a "norm" in the context of psychometric testing?
मनोमापन चाचणीच्या संदर्भात "मानक" म्हणजे काय?
- (A) A statistical measure of the average test score (औसत चाचणी स्कोअरचा सांख्यिकीय माप)
- (B) The standard procedure for administering a test (चाचणी देण्याची मानक पद्धत)
- (C) The reference data from a representative sample used to interpret individual test scores
(व्यक्तीगत चाचणी स्कोअर्सच्या अर्थव्यवस्थेसाठी वापरण्यात आलेला प्रतिनिधी नमुन्याचा संदर्भ डेटा)
- (D) The scoring method used to evaluate test results
(चाचणी निकालांचे मूल्यांकन करण्यासाठी वापरलेली स्कोअरिंग पद्धत)
33. Which part of the brain is primarily responsible for processing visual information?
दृश्य माहिती प्रक्रिया करण्यासाठी मुख्यतः कोणत्या भागाचे कार्य आहे?
- (A) Auditory cortex (श्रवण कर्टेक्स) (B) Occipital lobe (ओकसिपिटल लोब)
- (C) Parietal lobe (पॅरिएटल लोब) (D) Temporal lobe (टेम्पोरल लोब)

34. Which sensory system is associated with the detection of sound waves?
ध्वनी तरंगांच्या ओळखीला कोणती संवेदनाशास्त्रीय प्रणाली संबंधित आहे
(A) Visual system (दृश्य प्रणाली) (B) Olfactory system (गंध प्रणाली)
(C) Auditory system (श्रवण प्रणाली) (D) Gustatory system (चव प्रणाली)
35. What is the primary function of the photoreceptors in the retina?
रेटिनातील फोटोरिसेप्टर्सचे प्राथमिक कार्य काय आहे?
(A) To detect pressure changes (दाब बदल ओळखणे)
(B) To sense chemical stimuli (रासायनिक उत्तेजना जाणवणे)
(C) To convert light into electrical signals (प्रकाशाला विद्युत सिग्नलमध्ये रूपांतर करणे)
(D) To process auditory information (श्रवण माहिती प्रक्रिया करणे)
36. Which structure in the ear is responsible for maintaining balance and spatial orientation?
कानातील कोणती रचना संतुलन आणि जागतिक स्थानाविषयी माहिती ठेवते?
(A) Cochlea (कोक्लिया) (B) Eardrum (कानातील तण)
(C) Semicircular canals (सेमिकिरक्युलर कॅनाल्स) (D) Auditory nerve (श्रवण नर्व)
37. In the sensory system, what is the term for the process of converting physical stimuli into neural signals?
संवेदनाशास्त्रात, शारीरिक उत्तेजनांना तंत्रिका सिग्नलमध्ये रूपांतर करण्याची प्रक्रिया कोणती आहे?
(A) Transduction (ट्रान्सडक्शन) (B) Sensation (संवेदना)
(C) Perception (धारणा) (D) Modulation (संप्रेरण)
38. Which of the following best describes selective attention?
खालीलपैकी कोणते निवडक लक्षाचे सर्वोत्तम वर्णन करते?
(A) The ability to focus on a single stimulus while ignoring others
(एका विशिष्ट उत्तेजनावर लक्ष केंद्रित करण्याची क्षमता, इतर उत्तेजनांना दुर्लक्षित करून)
(B) The process of remembering information over time (माहिती वेळोवेळी लक्षात ठेवण्याची प्रक्रिया)
(C) The capacity to handle multiple tasks simultaneously
(एकाच वेळी अनेक कार्ये हाताळण्याची क्षमता)
(D) The process of converting sensory information into long-term memory
(संवेदी माहिती दीर्घकालीन स्मरणशक्तीत रूपांतरित करण्याची प्रक्रिया)
39. What is the main function of the "cocktail party effect" in attention?
"कॉकटेल पार्टी प्रभाव" लक्षामध्ये मुख्यतः कोणती भूमिका बजावतो?
(A) To enhance memory recall by repeating information
(माहिती पुनरावृत्ती करून स्मरणशक्ती वाढवणे)
(B) To detect and focus on a particular sound or voice in a noisy environment
(आवाजाच्या गोंधळात विशिष्ट ध्वनी किंवा आवाज ओळखणे आणि त्यावर लक्ष केंद्रित करणे)
(C) To improve learning efficiency by multitasking
(एकाच वेळी अनेक कार्ये करणे प्रभावीपणे शिकणे)
(D) To filter out irrelevant stimuli during complex tasks
(जटिल कार्यादरम्यान अप्रासंगिक उत्तेजनांना फिल्टर करणे)

40. In which stage of attention does an individual actively choose to focus on specific information?
लक्षाच्या कोणत्या टप्प्यात व्यक्ती विशिष्ट माहितीवर लक्ष केंद्रित करण्याचा सक्रिय निर्णय घेतो?
- (A) Pre-attentive stage (प्री-अटेंटिव्ह टप्पा) (B) Attentive stage (अटेंटिव्ह टप्पा)
(C) Post-attentive stage (पोस्ट-अटेंटिव्ह टप्पा) (D) Selective stage (निवडक टप्पा)
41. Which theory suggests that attention acts as a filter to prioritize the most important information?
कोणत्या सिद्धांतानुसार लक्ष एक फिल्टर म्हणून कार्य करते ज्यामुळे सर्वात महत्वाची माहिती प्राधान्य दिली जाते?
- (A) Resource Allocation Theory (संसाधन वितरण सिद्धांत)
(B) Broadbent's Filter Theory (ब्रॉडबेंटच्या फिल्टर सिद्धांत)
(C) Treisman's Attenuation Theory (ट्रेसमॅनच्या अटेन्यूएशन सिद्धांत)
(D) Feature Integration Theory (फीचर इंटीग्रेशन सिद्धांत)
42. What is "sustained attention" also known as?
"सतत लक्ष" म्हणून देखील कोणता शब्द वापरला जातो?
- (A) Selective attention (निवडक लक्ष) (B) Divided attention (विभागलेले लक्ष)
(C) Focused attention (केंद्रित लक्ष) (D) Vigilance (जागरूकता)
43. According to Jean Piaget, what is the key concept that drives cognitive development?
जीन पियाजेटच्या मते, संज्ञानात्मक विकासाचा मुख्य संकल्पना काय आहे?
- (A) Sociocultural interactions (सामाजिक-सांस्कृतिक परस्पर क्रिया)
(B) Cognitive schemas and stages of development (संज्ञानात्मक स्कीमा आणि विकासाचे टप्पे)
(C) Behavioral reinforcement (वर्तनात्मक बक्षीस)
(D) Emotional intelligence (भावनिक बुद्धिमत्ता)
44. Which theory proposes that intelligence is composed of multiple distinct but related abilities rather than a single general ability?
कोणता सिद्धांत बुद्धिमत्तेचे एकच सामान्य क्षमता नसून अनेक स्वतंत्र पण संबंधित क्षमतांचे संघटन मानतो?
- (A) Spearman's G-factor theory (स्पीअरमनचा जी-फॅक्टर सिद्धांत)
(B) Gardner's Multiple Intelligences theory (गार्डनरचा मल्टिपल इंटेलिजेन्स सिद्धांत)
(C) Sternberg's Triarchic Theory (स्टर्नबर्गचा त्रैतीयक सिद्धांत)
(D) Cattell-Horn-Carroll theory (कॅटेल-हॉर्न-कॅरोल सिद्धांत)
45. What is the focus of Sternberg's Triarchic Theory of Intelligence?
स्टर्नबर्गच्या त्रैतीयक बुद्धिमत्ता सिद्धांताचा मुख्य फोकस काय आहे?
- (A) Verbal, mathematical, and spatial intelligence (भाषिक, गणितीय, आणि स्थानिक बुद्धिमत्ता)
(B) Analytical, creative, and practical intelligence (विश्लेषणात्मक, सृजनात्मक, आणि व्यावहारिक बुद्धिमत्ता)
(C) Emotional, social, and intrapersonal intelligence (भावनिक, सामाजिक, आणि अंतर्गत बुद्धिमत्ता)
(D) Fluid and crystallized intelligence (फ्लुइड आणि क्रिस्टलाइज्ड बुद्धिमत्ता)
46. In which type of thinking does an individual generate a wide range of possible solutions to a problem?
कोणत्या प्रकारच्या विचारामध्ये व्यक्ती समस्येवर विविध संभाव्य उपायांची निर्मिती करतो?
- (A) Convergent thinking (संक्षिप्त विचार) (B) Divergent thinking (विस्तृत विचार)
(C) Critical thinking (तर्कसंगत विचार) (D) Analytical thinking (विश्लेषणात्मक विचार)

47. According to the information-processing perspective, what is the role of working memory in problem-solving?
माहिती-प्रक्रिया दृष्टिकोनानुसार, कार्यशील स्मरणशक्तीचा समस्येच्या समाधानात काय रोल आहे?
- (A) To store information permanently (माहिती स्थायीपणे संग्रहित करणे)
(B) To process and manipulate information actively (माहिती सक्रियपणे प्रक्रिया आणि हाताळणे)
(C) To retrieve information from long-term memory (दीर्घकालीन स्मरणशक्तीपासून माहिती प्राप्त करणे)
(D) To filter out irrelevant information (अप्रासंगिक माहिती फिल्टर करणे)
48. Which stage of Erik Erikson's psychosocial development theory involves the challenge of developing a sense of identity versus role confusion?
एरिक एरिक्सनच्या मानसशास्त्रीय विकासाच्या सिद्धांतात कोणत्या टप्प्यात व्यक्तिमत्वाची ओळख निर्माण करण्याची व भूमिका गोंधळातून बाहेर पडण्याची आव्हाने असतात?
- (A) Trust vs. Mistrust (विश्वास विरुद्ध अविश्वास)
(B) Autonomy vs. Shame and Doubt (स्वायत्तता विरुद्ध लज्जा आणि शंका)
(C) Identity vs. Role Confusion (ओळख विरुद्ध भूमिका गोंधळ)
(D) Generativity vs. Stagnation (जनरेटिव्हिटी विरुद्ध ठप्पपणा)
49. What is the primary focus of early childhood interventions aimed at promoting cognitive development?
बालवयातील हस्तक्षेपांचे मुख्य लक्ष कोणते असते जेणेकरून संज्ञानात्मक विकासाला प्रोत्साहन मिळेल?
- (A) Enhancing physical strength (शारीरिक ताकद वाढवणे)
(B) Encouraging social skills (सामाजिक कौशल्यांना प्रोत्साहन देणे)
(C) Improving sensory perception (संवेदनशीलता सुधारणा)
(D) Stimulating language and cognitive skills (भाषा आणि संज्ञानात्मक कौशल्यांना उत्तेजन देणे)
50. According to Lev Vygotsky, what is the term for the range of tasks that a child can perform with the help of a more knowledgeable person but cannot perform independently?
लेव्ह वायगोत्स्कीच्या मते, एखाद्या मुलीला अधिक माहिती असलेल्या व्यक्तीच्या मदतीने फक्त स्वायत्तपणे करू शकत नाहीत अशी कामे करण्याची क्षमता असलेली सीमा कोणती आहे?
- (A) Zone of Proximal Development (प्रॉक्सिमल विकासाची क्षेत्र)
(B) Scaffolding (स्कॅफोल्डिंग)
(C) Assimilation (आत्मसात करणे)
(D) Accommodation (अनुकूलन)
